

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертасияи Толибзода Умеда Олим дар мавзуи «**Хусусиятҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои таъмини оби нӯшокӣ**», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.37. Гидрологияи хушкӣ, захираҳои обӣ, гидрохимия) пешниҳод гардидааст.

Кори илмии Толибзода Умеда Олим як кори илмии муҳим ва замонавӣ аст, ки бо назардошти аҳамияти афзоюндаи арзёбии сифати захираҳои об дар заминаи афзоиши аҳоли ва тағирёбии иқлим. Ҳадафи ин кор таҳлили равандҳои гидрологӣ ва химиявии об аст, ки барои таъмини устувори об дар Тоҷикистон ҳам аҳамияти назариявӣ ва ҳам амалӣ дорад.

Аҳамияти назариявӣ ва илмии таҳқиқот дар муайян намудани хусусиятҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои таъмини оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб бо дарназардошти раванди ташаккули сифати об ва ҳолати экологии он иборат мебошад. Аҳамияти амалии таҳқиқот бошад, тавсияҳо ва чорабиниҳои амалӣ ҷиҳати ҳифзи сифати сарчашмаҳои оби шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб дар асоси натиҷаҳои тадқиқотҳои гузаронидашуда мебошад. Натиҷаҳои таҳқиқоти мазкур ба сифати дастури методӣ барои муассисаҳои таъминоти оби нӯшокӣ барои аҳоли тавсия дода мешавад. Инчунин натиҷаҳои таҳқиқот ҳамчун дастури илмӣ барои омода намудани магистрон ва докторантони PhD-и Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон истифода бурда мешаванд.

Мақсад ва мавзӯи таҳқиқот аз арзёбии ҳолати сифати об дар асоси таҳқиқотҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб буда таҳқиқи хусусиятҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб вобаста ба равандҳои ташаккул ва тағирёбии онҳо дар шароити таъсири омилҳои табиӣ ва антропогенӣ.

Навгони илмӣ таҳқиқот аз 5 банд иборат буда, асосан хусусиятҳои асосии гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои таъмини оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб бо дарназардошти раванди ташаккули сифати об ва ҳолати экологии он, таҳлили сифати манбаҳои оби шаҳри Душанбе ва таҳқиқи омилҳои асосии ба он таъсиркунанда сифати манбаҳои оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб, натиҷаҳои арзёбии сифати манбаҳои оби нӯшокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб муайян карда шуда тавсияҳо ва чорабиниҳои амалӣ ҷиҳати ҳифзи сифати сарчашмаҳои оби шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб дар асоси натиҷаҳои тадқиқотҳои гузаронидашуда таҳия гардидааст.

Саҳми муаллифи рисола аз интихоби мавзӯ, муайян намудани мақсаду вазифаҳо, таҳлил ва муайянкунии мушкилоти вобаста ба таъмини аҳоли бо оби нушокӣ ва роҳҳои ҳали он дар асоси омӯзиши хусусиятҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои оби нушокии шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб ва инчунин пешниҳоди тавсияҳо, чорабиниҳои амалӣ ҷиҳати ҳифзи сифати сарчашмаҳои оби нушокӣ дар ин минтақаҳо иборат мебошад

Гидрологияи хушкӣ:

- Хусусиятҳои равандҳои гидрологӣ дар манбаҳои об дар Душанбе ва минтақаи Кӯлоб омӯхта мешаванд.

- Таъсири омилҳои табиӣ (иклим, релеф, минтақаҳои обчамъкунӣ) ва антропогенӣ ба режими об таҳлил карда мешавад.

Захираҳои об:

- Ҳолат ва дастрасии захираҳои об барои таъмини об таҳти фишори афзоянда арзёбӣ карда мешавад.

- Кор таҳлили устувории манбаҳои обро дар бар мегирад ва тавсияҳо барои истифодаи оқилонаи захираҳои обро пешниҳод мекунад.

Гидрохимия:

Таҳлили таркиби химиявии обро бо истифода аз усулҳои муосир (муайян кардани миқдори ионҳои муҳим, намакҳои минералӣ, ифлоскунандаҳо ва ғайра) дар бар мегирад.

Динамикаи тағйирот дар параметрҳои гидрохимиявӣ вобаста ба мавсим ва таъсири антропогенӣ омӯхта мешавад.

Ин кор ба талаботи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.37. Гидрологияи хушкӣ, захираҳои обӣ, гидрохимия) ҷавобгӯ буда, барои ҳалли мушкилоти илмӣ ва амалии ҷорӣ дар соҳаҳои гидрологияи замин, захираҳои об ва гидрохимия нигаронида шудааст.

Эродҳо ва тавсияҳо:

- Барои арзёбии динамикаи тағйирот, дохил кардани тамоюлҳои вақтӣ дар тағйирот дар гидрохимияи об дар тӯли 10-15 соли охир муфид хоҳад буд.

- Тавсия дода мешавад, ки натиҷаҳои таҳлил бо стандартҳои байналмилалӣ сифати об (масалан, ГУТ) муқоисаи наздиктар карда шаванд.

Эродҳои дар боло овардашуда ба муҳтавои кор таъсири манфи намерасонанд.

Диссертасияи Толибзода У.О. дар мавзӯи «Хусусиятҳои гидрологӣ ва гидрохимиявии манбаҳои таъмини оби нушокӣ» оид ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техника аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.37. Гидрологияи хушкӣ, захираҳои обӣ, гидрохимия) ба талаботи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (Қарори Ҳукумати ҚТ аз 30 июни соли 2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби ба

расмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (Қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ аз 31 марти соли 2021, №3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ барои ҳимоя пешниҳод карда мешавад.

Тақриздиханда:

номзади илмҳои химия, муовини аввали директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Ахмадзода М.З.

Суроға:

734043, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, н. Сино, кӯчаи Маяковский, бинои 70/5, хучраи 32.
Телефон: (+992) 935910195
E-mail.: m.akhmedov@cbrn.tj

Имзои номзади илмҳои химия, муовини аввали директори Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Ахмадзода Матин Зафарро тасдиқ менамоям:

Мудири шуъбаи кадрҳо, коргузорӣ ва назорати
Агентии амнияти ХБРЯ АМИТ

Шосафарова Ш.Г.

Суроғаи муассиса:

734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33,
тел.: +992 (37) 227 83 83
E-mail: info@cbrn.tj

“ 12 ” 03 соли 2026